

ИДЕГЕЛГЕ ТӨЛӨПТИГ

Семён Доржуевич Ховалыг-биле партия районунун библиотеканын ажуржамы берилди. Делгирлер эркий кылдап берип турган, ээсини наш номнарым оз шилги алды.

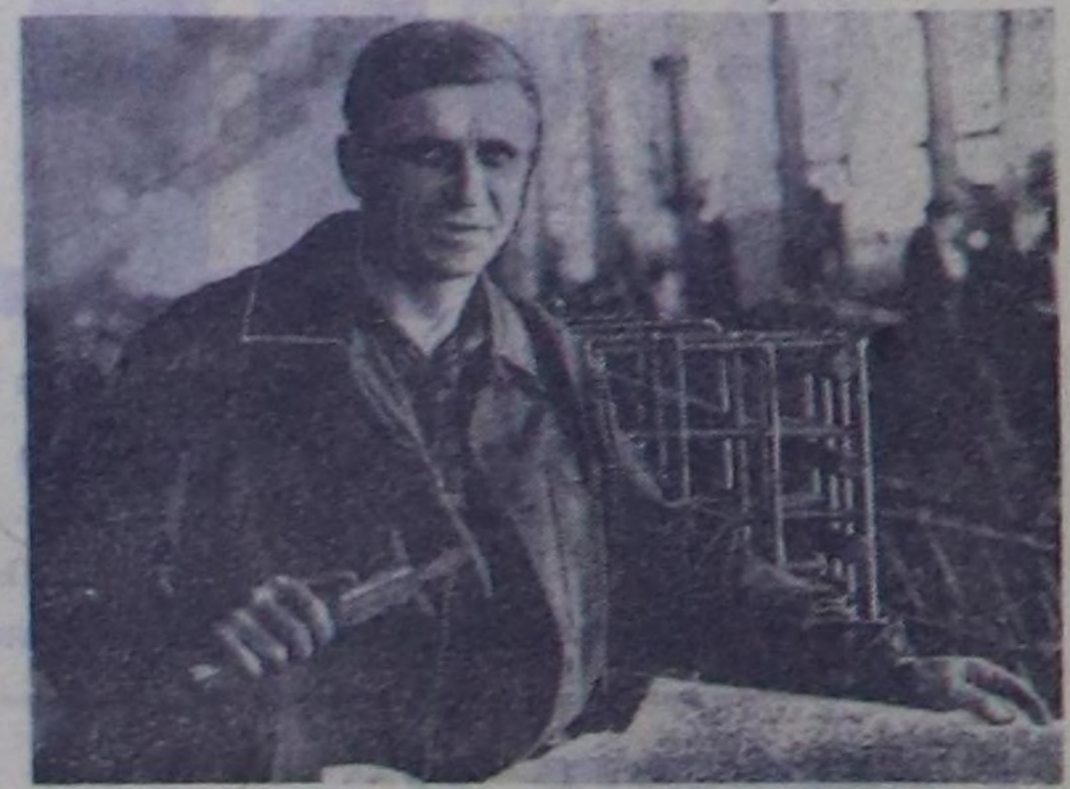
Пропандагисттер келген, Семён Доржуевич Кизылда куруенин педагогика институтун дооскан. Боду башка ички болган оон дынакчылар-биле ажылы хой талаам, Язым-буру арга-методтарын ачылган турган, таймлыбыраан материалды дынакчыларга билдингир болган чедирин.

Кичээл эгесинде дынакчылар ишине иштеде болуулан иш-кол болуушунлар дугайнда доучу дынакчылар боттары ээчеге бугуар кылган турган. Делегейде, бугу чуртта болган республикада, районда оонгай чүг болганга пропандагисттер ала дынакчылар-биле ишле сайтарар.

Чылар чүгө ичээлдерге эки беткегин, кырын турар өзес, ачылганга кызылмай чүгүлдүгү чорутуу база көргүзү турарлар.

Коллективте политөөредилгени партия организациязы алганга пропандагисттер ачылганга улуг дуулам болган. Семён Доржуевич пропандагисттер ачылганга партия организациязы ачылганга улуг дуулам болган.

ЧААРТЫКЧЫ АЖЫЛЧЫН

МОСКВА ОБЛАСТЬ, Баян-ич Улуг Октябрың 50 чылы аттыг «Стройиндустрия» комбинатының арматура цехиниң слесары Ю. Н. Лаврентьевти күш-ажылга шыгарганга чедиринки, чаа техниканы болган муракчы дуржулагы иптертерекени даш 1977 чылды Курүне шаңналын тыпсырынга кандидат кылдыр иштин чуртун.

СЕМИРТИЛГЕ-ОРУЛГА

Мал продуктуларын өндүрдүр, оон шыларын белдирер дээрге, ачыл-агылларын эл-помпканын быкыларынча болган чолун амдырал-чуртталганын экиждериниң кол үндүсүн, болур, СЭКП обонго болган республиканын Министрлер Чогуудан бо талаам-биле дээтинг чедириниң үргүзүү ач көлгөн болган ип турар.

Эртен иштер бер, час уламдыккап, чай каяк оон уламдыккап олт-сиги чегей болган-даа болза, чер-чиде партия болган ачыл-агыл организациязы ачылганга улуг дуулам болган.

Республиканын дала хой ачыл-агылларын мал семиртир шөлдерин алганга. Чыгарганга организациязы эртертер талаам-биле алдынын турар кемчегер база өскөсүн.

КЫЗЫМАК БРИГАДИР

Ажыл-ишче карак кызыл, даялтын күтөөсүнөң шаялда тура дүшөс, калдык-бир ишти бугуер даш согдэн созуу көзөлдө ээлээр өрлөргө «Тыва» совхозтун жому-шөлдеринге бола ууртукжам болур. Оларынч бирөөн Оспан Салдыковичиң Кунулар.

ЧУС ЧЫЛДЫН ЭН УЛУГ ЧОГААЛЫ

110 чыл бурунчаар, сентябрь 14-те Гамбургка, В. И. Ленин-ичиң чурталам-биле алдыр, чус чылдың эн дауа политиканын экономикагиче чогаал болган нок парламенттин үнеси. Ол болза Карл Маркстың «Капитализм» бирги тому болган.

Дурунда стеноиде үр болгондон каргы оңул калган «Капитализм» үш тому салган. Ол болза СЭКП Төй Комитетинин Герман Коммунист партияның белгээ-дөр, Немел мажылында кичиниң шөкөсүнө үр чыккандан ол нолжор элей бербоюн. Гитлержи диктаторунун үзүндө немел антифашистер чажат байдалда оларын шыгжап чорасп болган өөренип турарлар.

Делегейдең төй көрүкчүлери чалынаачак каргыс жомун чамына доктар болур. Ол болза болуула даш кырында немел Маркстың «Капитализм» тому-дур. Бразилияның Коммунист партияның ТН-анын Чилине секретары Луис Карлос Преттес оон бодунун чуртундан өкөөлөгөн, жүзөгө белгек берген.

110 чыл бурунчаар «Капитализм» бир жүң кезек тирежте кылдыр үнгөн. Бо түн марксизмдең эн дауа чогаалым төй жылдан тирежте кылдыр парлад үндүрүп турар оларын «Капитализм» делегейиниң үндүрүлгөн 50 ажыл ылымчы оңудурган. Чүгө Совет Эдилегинде оон 230 катеп, ичинги тирежи 7.5 миллион кезек кылдыр парлад үндүргөн.

НАЦИОНАЛ ОКРУГТАРДАН БОЛГАШ АВТОНОМНУГ ОБЛАСТАРДАН МЕДЭЭЛЕР

Чач кан орукту чурттакчы чову амдылында эвезен Сонгу чүктүп берге байдалдарында тууду турар. Бир өвс тууду-жучуларын тууду тургузар учурап бугу көвүрүлери чыгыш көвүрүг кылдыр улаар болза, оон узуну сес километр чедер бээр. Чаа демир-орук тутумун дургаар чаа хоорайлар болган суураар тургустузар.

Юбилейинг чыла поезидер 150 километр орук дургаар чоруп турар апар. Иччанаган бо чылын-на чаа демир-орук нефть болганга газ тывыштыгы дымка хой черагерге чедер.

Чач завод бистин чуртувуста эн хой нога эстүрер комбинаттың туудун хандылар, ук доминат чылын-на 40 муң тонова чедир өгүрентери болган помидорларын бээр.

БИСТИН ЧУРТУВУСТА

Тундрада завод — Улуг Октябрың 60 чыл өнүгү байырлаанын бугу-үндө ачылганга кинер деп шиптирилген.

В. ЖИЛЯКОВ, (СЭТА-ның көрр.). Янал-Ненец национал округ. БАЛЫЧЫЛАРНЫҢ ТИИЛЕГЕЗИ

Юбилейинг чылдың социализмг хүдөөлөгелерин күтөөсүн деп Корк национал округтун балычыларды рапорттаалар. Бо чылты балык туудушкуну берге болган, чүгө дөргө чабыз уук чок чан, далайга шуурганлар калдуунда сиссавайн турган.

М. ЖИЛИН, (СЭТА-ның көрр.). Норка национал округ. ЭН-НЕ ШАЛЫНЫН ТЕМП-БИЛЕ

Сургут-Уренгойнун демир-орук шүтүмүзүн чедер бешки километриниң тууду доозулган. Ол дөргө планда көрдүнгениден эрте доозулган ол.

ШЫНГА харьбы

Ий, Адыр-Вейдиг суураар район төвүнөң шооду-ла ырак өзес. Агаар эки турга-ла ол суураар чөккүн чыгыкка содуу, сеткүзү, чагаа билин ооладан чедип турарын илдерген Д. Аыр-Салмаын чагааи ишле төңчүүдө парадаттыган.

СЭКП Току райкомунун бирги секретары С. Орус-оолдун тус чагаага хамарыштар редакцияга бижээс:

Авторын бижип турары иш болуп бадыматтыган. Оон кол чылдаганын районун харылаа бедириниң почта чедиринге көрдүнгөн автомашичаларын урелин турганга болур. Ол машиналарын урелинде Ий болган Адыр-Көжиг суураарга бээр солуу, сеткүзү, почта бижик район төвүнөң автобус азы чорук машиналарын чедирин турган.

3500 ТОННАНЫ БЕЛЕТКЭЭР

Тес-Хем районда «О. Шына» совхоз онгу беш чылдың ийини чылдына 2000 тона сөгөн болган 1500 тона хамар-гын белеткээр планын. Ус ажыл-иш бой хуңерге чедир сөгөн белеткээр планын 70 хуудун күтөөсүн алган, хамар-гын кезеринге киргелек.

Сонхота мал чедип белеткээр механизациян бир бригада тургустунган. Ийиниң малына быжык чес-суртуу тургузар кол күш ол. Ук бригадала сөгөн кезер сес машина, дөрт прес, ийн грабл болган өскө-дө техника быжылдатынган. Бригада кезегинери шүнтү 28 киши. Бригаданы Макеяр Сурияң удуртуп турар. Ийне тургузайнда аныктар хаара туттунган. Олар мал чегини белеткелени сентябрь айла доозар даш кызымак ачылдан турарлар.

Нейтроннуг бомба сөнөззин!

Массалыг уузкашчынын чепсезиниң база бир хевари болур нейтроннуг бомбаны чепсезиникине кинер деп шиптирини АКСН-тың президенти Картерин дөткөн турарында уаураанын түр мен.

Делегей империализмининг уузы болур АКСН-тын капиталисттерге өскөк дайынында орадажычыларын челиче чок болууга күш дөгөрөнини бир чаа хевари — ялдурут чепсезин күчүзүгүг радиацияныг чепсез — нейтроннуг бомбаны чепсезиникине калба-биле кинерин планнан, оон бугуруп үндүрениге черектик ачыл-аалдырымышчыларын Картеринг чаа эргечтиргезиндең челип ул турар. Пентагонун дайынырактары нейтроннуг бомбаны чепсезиникине кинер даш орадажыч, нейтроннуг бомба болза, чүгө кижилерин уузкалар, а культураның төптөрүнө, бажын-балгытка, үлөтүргө ургөдөш-киннерин бедүрбөс «буанын» чепсез деп

Москвада ССРЭ-нің УАЧД-де делегейнің бирги ном делгелге-ярмарказы доозулган

КОЛ ТҮҢНЕЛ

Кол чүве: баулу-ла найраалды болган аяктыкты херектин каам аякдажылгазы бо-дур дээрин Москвага болган бирги Бүгү-делгей номнарын делегей-ярмарказын киржикчилери демделген. Делегей-ярмаркага бүгү динтерин 67 чурттарыдан 1500 ажык фирмалар болган организацциялар ияны-буруу паралаан номнарын ачаа делген салган. УАЧД-ге келген мунун аалчыларына делегей тускай эртемчилерини кичээгенин ол делегей-ярмарка хаара туткан. Сентабрь 14-те оол аякымын түнелди үндүргөн.

Европага аймыл чок торук болган каам аякдажылга талазы-биле эртен Човүлде хуралдын түнел аякымын дүүртүр ном-дентер солчулганын улам калбартырып ол делегейе узур сааларына болган бирги Бүгү-делгей болган чуудугуна түнел көргөн. Москвага ол киргүзүлгөн «Ном — тайбынын болган депшөлгенин херектеге бараан болур» деп девяттин алаа-биле эртен.

Арын бүрүздүлө тайбынче, бот-боттарына бү-үрөкчир чорукче, дүшкүрүгү чорукту чашырадырып кыгыгыр чыгышынын турар номнарын калбаа-биле адепсейин нестердинин чууга-лазын бо делегейе көргүзүп турар-дыр — деп, аякы-херекти ужуражылга калууна эртен дискуссионун киржикчилери демделген.

Совет паймысылаага ном шуугагынын эртенкинин соопла-даа бо кайгычмык миссия уламчылаар ужураут. Чүге дөргө алаа мун ажык ном-

ларын огуладуарын болган аякы-буруу чурттарга паралаан болуу дег бүгү-ле литератураны үндүрүн дүгүрүп, түнел чуугаалашкан.

Делегейини үрө-түнелдиг болганын ном үндүрер черлерин болган өскө-даа фирмаларын толкөзлери айтышкан.

— Бистин боор келгенине кончуг эки болган: Совет паралага аякдажылганы өөрүгүс-биле кады аякдажылга эи белик мерекелдиг, эи эки шываралы үлгер-чижек боор-дур — деп, Москвага эртен делегей-ярмаркага бодунун хамаарылганын Американын «Макмиллан» концернанын вице-президентин У. Хоес чуугаалаан.

Москвага мындай аякы-агык ужуражылганын эртерини дөргө Хельсинкки чуугаалашкан айтырыгынын амдыраалга боттадырып турарынын түнелдиг-дир; ол талазы-биле бо делегейе челиншиптин болганын тодаргай көргүсүн дээрин Финляндиянын «Вейланд» Гессе фирмасынын директору В. Ренно демделген.

«Манаа, аякылы совет паралага организацциялар-биле харылаа тударына кончуг таарымчалык — деп, «Канаскуттуру» акционер шитилдиг директор-ууртукчуу К. Юханссон айткан, уламчылаан. — Бистин чуртун ном үндүрер сес чери «Совет литература» деп ияни серия-биле оочур баураар номнар паралаан үндүрүн дүгүрүп алган. «Бо-ла делегейге финляндия чуртукту Т. Тапиоарини револючюу графика альбому боо «Юнион болган буруу» деп тоокумуу ССРЭ-ге сөөртүп чорударынын керезин чарамдан.

Билдиг чижектер хөй. Лейпциг ярмарказынын чигини директору З. Гоффманн чуугаалааны мынкан: эрги харылааны калбартырып база чаа, бижык харылааны тургузарына Москвага эртен бо делегейе бүгү-ле таарымчалык байдалды тургускан. Ону хөй чижектер баамтык турар.

— Мен Бүгү-делгейини хөй-ле ном делегейтеринге киржин мелем мен. А бо делегей-ярмарка терини-дир: Москвага узустар бот-боттары хандыр билчип алыр павильонче кээп турар-дыр — деп, ГФР-нин «Бертельсман» фирманын чеген чогаал салбарынын кол редактору И. Грэм чуугаалаан.

Ол-ла бодады уламчылаан, «Фрателла Фабори» деп итали фирманын удурутукчуларынын бирозин Д. Табакки дыка хөй совет паралага аякдажылганы-биле ужурашкан, номнар солчулганын талазы-биле тодаргай айтырыктар чуугаалашканын меделген.

— Москанын делегей-ярмарказын чүгө чаа контракт харылаалары-биле суражыкыр эвес, харын бүгү чурттарын сирый кады аякдажылганын болган бот-боттарын ханы билчир чорунун чагай срунече база бир баям болганын буюредим — деп, ол аалчы чуугаалаан.

Ол-ла бодады Англиянын, Болгариянын, Польшанын, Франциянын, Югославиянын ном паралагынын аякдажылганын база илгерейин турар. Олар-биле Москвага номнар делегейини үнсине ССЭ-нын корреспонденталери ужуражып чуугаалажыр аралык болгон.

П. ВЕКСТЕР,
В. ПЕРТУНЯ,
М. РОЖДЕСТВЕНСКАЯ,
(СЭТА-нын тускай корр.).

В. ШАЙФУЛЛИНИН «Заря» Хүт умарында деп фототюду.

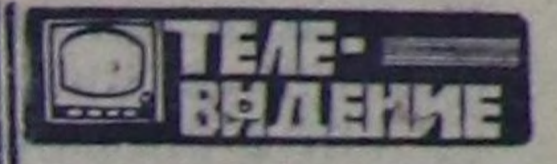
БҮДҮРҮЛГЕНИН МҮРНАКЧЫЛАРЫ-ДАА, ЧЕМПИОННАР-ДАА

«Новский завод» каттыжымшыкынын кол бүдүрүгө чегини бүдүрүгө эи дөргө мурнакчылары болган спортчуларынын адис бижик спортчуларында дөмей бижикликти кирген. Ында чаштык чок Левинградтык машина тудуучуларында спорт социал-экономикти дөргө программаны чарыбале тургустуу кээп болу берген.

Чугула айтырыгынын чуугаалаанын көрүп тура, парком болган администрация оларын физкультурчуларынын планнын-биле аякы-агык «дүүртүрү» турар. Оон-биле кады ол херекте элекчилер бүдүрүгө ийи удурутукчулары чамдыкы боттары апар. Чижээлөргө, компрессор машиналарынын дегини спорт коллективин үш чыл дүргүзүндө бүдүрүгө чегини эи дөргө бооп келгенин таварылга эвес. Оон ачылгыны Анатолий Васильевич Шербаков завод спортчуларынын уругуу киржипти, ГТО-нун бешки чамдыкынын адис демделген адискеччи, а оон оралкынын Валентин Васильевич Малышев бола узур соугураалды хаакты. А аякылар дугайында чуугаалаан-даа хөроо чок.

Спорт чорун эи чуугула хөроолон алган, соолуг дөргө чыл дүргүзүндө беш чыл машина тудуучулары спорт чегини адискеччи доктаамал болган кичилебелгек келжүшкери болу берген.

Бир катта заводтун спортчуларына киржиптирери-биле кол метрлог кылдынын физюотун чик атлетика командасына аякы спесар-элек-

СЕНТЯБРЬ 17-ДЕ МОСКВАДАН

- 10.00—Медээлер.
- 10.10—Эртенги гимнастика.
- 10.30—«Ужугар корабль», Уругураа тоол.
- 11.00—«Ада-не, силерге!», «Доктор Спок-биле ужуражылга», 2-ги дөмчү-дүлгө.
- 11.30—«Эртенги почта», Музыкалы программа.
- 12.00—«Эни бараанын хөй-үч бүдүрер».
- 12.30—«Чурукчулар дугайында чууга», РСФСР-нин узустун уруутуу В. Цигал.
- 13.00—13.10—Чапсар.
- 13.10—Баскетбол талазы-биле Европа чемпионоду. Италия биле Югославияны чамдыкы командалары. Солдар, Бельгиядап дамчыдыла.
- 14.00—«Бойдус болган кичи», 14.30—«Позна», А. Блок «Они ины».
- 14.45—«Спортготто» тиражи.
- 14.55—«Каддыкыла» деп почта программасы. Дамчыдылган эми Ю. В. Веландыкова эртерер.
- 15.40—«Оберон», К. М. Вебер. Операга увертура.
- 15.50—«60 чылдарда Америка», 8-чи фильму: «Нин Нью-Йорк», Автор Валентин Тюрп.
- 16.45—«Тоол аалчым», «Балдык болган балык дугайында», тоол Музыфильм, РСФСР-нин узустун артили В. Леонтьева эге сес чуугаалаар.
- 17.40—«Правда» солунушун политикти хайгааракчы Ю. А. Жуковтун делегей байдалына хамаарыштыр беседамы.
- 18.25—«Георгий Свиридов», Романстар болган ырлар, Бирги кээз.
- 18.50—«ССРЭ Конституциянын төлөвлөшүн чуугаалажып тур бис», Воронок облаткумулу төлөвлөшө болган радио дамчыдылган талазы-биле комитетинин дарганы М. И. Шиняниновтун база Лизинга кээз Сөөдигин дарганы И. П. Глушеников чуугаалаар.
- 19.00—«Буауренчиг-даа, элден-тин-даа», Профессор С. П. Капича эртерер.
- 20.00—Медээлер.
- 20.10—20.20—Чапсар.
- 20.20—«Арпа-арыкта ужураа», Музыфильм.
- 20.30—«Камыда хорой», «Хоройлар болган кичилер» деп пиксел. Документалдык телефильминин программасы.
- 21.05—«Тринитас» деп актоо урер хөгжүм оркестри ойнаар.
- 21.35—«Дамтыкы аалчыларын Совет Эвилелин көргөн».
- 21.50—«Тон телевиденин акырагына эи-не баштай», «Хоройлар болган чамдык», Урар-чеген телефильм, 1-ги сериямы.
- 23.00—«Уе», Информастык программа.
- 23.30—23.40—Чапсар.
- 23.40—01.20—«ССРЭ-ния болган Чехословакиянын хөкөй командалары», Прагадап дамчыдыла.

К. Э. Циолковскийнин төрүттүнгөн хүнүндөн бээр 120 чыл болганынга

Калугада музей

Москвадан астронавт дөм-орукка олурункан, үш йак бичи ажык халдыр, Калуга хорой көстү келди. Манаа агаарга ужудушкунун «адамы», реактивтик техниканын болган астронавтынын үндөлекчиси Константин Эдуардович Циолковский чурттан чорой. Бөгүдү Калуга илчанын, Циолковский үеинин Калугага-биле кайын денештирер, ол угалдын, арыг-шевор, хөй каыт аагаран. Хорой туттувуу, өзү, эки-жиж оор.

Ынчаазааган мында шаандакы хөвөр артык болган чууга-даа эскерткени камгалат турар чор бар. Ол дөргө хорой кыдымда, Она хөво угалдыр чоруткан узур эвес кудумчу-дур. Оон мырманын төчүзүндө ияк бажында 1904 чылдан 1933 чылга эдир манеэ эртенден К. Э. Циолковский чурттан турган деп билген мемориалдык сымбары асман Мында ад эртенден мемориалдык музейин тургускан.

БАРААЛГАДЫП ТУР

Республиканын Алдан-Маалдыр аттыг чурт-ишчилел музейинин аякдажылганы Улуг Октябрьдин 60 чыл болуу оюнга утуштур заалдарга чамдык чаа немедө экспонаттары болетке турар. Чижээ, Совет Эвилелинин составын Тыванын катталканынын соода республиканын экономикалык болган культуразынын, улустурунун, көдө аякы-агымын челиншиптеринге холбашкан чамдык экспонаттарын тус-тус алдырар сайы-биле заалдарга делген, чаарты эде кылып, белеткеп турар.

Тыванын чуртукчуларынын чаа чурттары болган човар-лаштан чаап кылган уран-шөөр аякдажылга база делтөр. Тыва Арат Республиканын үеин көргүсөк заалга база чаа экспонаттары делген салыр.

Музейини заалдарында буруну Тыванын тоогүзүгө база өмчү үеин амдыралык холбаштыр делеттигеп чүүдөрин болган чурттарынын, экспонаттары, бойдус байлаан, дират амгытанын, өй-мөңүн, балык-байлакты ачаа келген кижилер узур соугураалды көрүп турар. Музейге кээп чуртукчуларынын саны эртен чыл-биле делтөрөгө бо чылын өскөн. Б чылдын чүгө сес айларынын дүргүзүндө музейге 690 ажык кичи келген.

Манаа чүгө бистин республикадан эвес, а өскө боттардан, крайлардан, республикалардан, хоройлардан, бистин ака-дунма кожамыс—Моол Арат Республиканын аалчылар бешин ачаа кооп турар. Ол мынкан Красноярске крайын партия, совет аякдажылганы, даштык журналистер, Куйбышевтин, Киевтин дээи өөрдиге черлерин туугу страждарынын дайымчылары музейге доктаамал келер аалчылар. Студенттер биске кездире боттарынын чогуургаан темазына солун экскурсияны чарип ап турар. Музей аякдажылганы оларын чагып күсүсүн, лекцияларынын номчун, заалдар-биле таштырылганын каш-даа удаа кылганнар.

Музейге келген кижилерини чамдыктары санаа-оюлдар дептеринге боттарынын хапы соугураалын изереди бижип турар. Ол делегейделдере мындай олурууга бар: «Бистер Алдан-Маалдыр аттыг музейин узур соугураалды көрдүсү. Тыванын аякынын, буруну тыва улустун эдиле чоранын эдилелери: хуушвар, домбу (мончү-биле каастан сымлап кылган), алгыкештен угулаал кылган төрөнч, эерчүтени, илтириакты болган өскө-даа чүүдөрин көргө солудур. Хөроонен кижилерини чамдыкы багаар чинчиге чавагазы, кулакка сугар мончү сыртам, бизектери болган кадык дикстер, йышкы, чайгы тошар, таалын, барба, аны-хурган

бөгаар челе, хөво болган мончүден кылган парны угулаалы отукту, көстүктү, бижиктерин көргөн, дыка соугураалдыс. Эт-септи, тошарын ам-даа келип, эдилеп чорур болза чараш ияк деп бодаар-дыр бис. Болук көрүкчүлөр».

Музейин аякдажылганын чаа иякы-агык турар темаларга лекцияларын кылып, партиянын болган күш-агыдын, дайымны хоочун кижилери-биле аныктарын, школарынын ужуражымшыкынын организастан турар. Чоокта чаа Тыванын аралчылары чораян Борис Холжучинович Болдур-оол, чогаалчы Леонид Борандаевич Чадамба-биле «Октябрь болган аякылар» деп темалык ужуражымшыкынын № 7 шоланын үстүк классчылары, дүбө уругулар школарынын өөрничкелери болган М Э яси-сактык болеткед бөлүүнүн чаштары-биле солун ужуражымшыкынын организастан. Ол ужуражылгага № 3 яси-сактык уругулары солун концерти көрүкчүлөргө бараалганды, аралчылерге, музей аякдажылганын чечкенин тутуш, солун ужуражылга дөш өөрүч четтиргенин илдеркешер.

«Билиг» шитилелинин лектору А. Беган эртен неделада «Шунту» аяк чагай чүүдөрин уругуларга» деп темалык лекцияны № 2, 4, 14 школарынын өөрничкелеринге номчун, таштыргыткан. Лекциянын дынакчыларына музыка школарынын өөрничкелери солун концерти көргүсөк.

Студенттер, өөрничкелер-биле аякы-буру темалыг лекциялар база ужуражымшыкынын сентябрь айда организастан эртерери планда көрдүгөн. Ол мынкан чаа Конституция төлөвлөшөгө холбаштырган темалыг лекцияны база организастанарып белеткеп, планда кирген.

Музейде делтээр чүүдөрия көдөшини чогуна таштырылганы-биле көлөр бригадын районнарге чоруду турар. Эртен айда илчиг бригада Улуг-Хем районун музейини экспонаттарын көргүсөк келген. Ам ол бригада Каа-Хем районун сохостарында база суураалды чорун турар. Ол көлөр музейини аякдажылганын көдөшини аякы-ишчилеринге човар-лаштан кылган шырааларын, чердеп казып тынкан чамдык чүүдөрин, тыва улустун шаандакы эдилел-херекселеринде экспонаттары, чурттары көргүзүп, аякы-буру темаларга лекцияларын номчун, ужуражымшыкынын кылып, Каа-Хем чурттарыныгына, сизген-тараа аякы турар бригадаларга, кыргалар бажымында база аалдап чедерлер.

Р. ТОЛЗАТМАА,
музейини аякдажылганы.

Мергелдейге чагаа

ЧАШПАН, СИГЕН ТУДУП ЧИГЕН

Шамбалыгын клубу «Культура чок» деп чурудуп, бижиди-даа болган. Чаа клуб тудар айтырар шагы-ла тургустуган. Ынчанга таван салым эгелер берген. Чурткамы чок чаа клубтук болур-дур бис дөш аммын турган. Уе манаар эвес, чылдар эртин-ле турган. А чаа клуб тудуу, та чүгө чүве, ара соксал. Оон чамдыкы балды туткы баянчы-ам чаа кылмаштаалар. Ону ам чашпан, бок тудуп чий берген. Бичин оолдарын чаштычыл ойнаар очугуу. маламанын иякде дөвөзөк чор апарган.

Ук клубтук тудуун 1977 чылдын августта дооар деп шилт-ансаанын көдөшини болган Тыва АССР-нин алдарлыг артисти Надежда Краснаян чыгарып көрүкчүлөр маалаар.

Дарта 12 болуу 16 шактарда партияк Ноган театрында шик болуу оюнчү көргүсөк. Бө көжө 20 шакта «Енисей» Кудулура бажымында күсүк бол болур.

ШАМБАЛЫГЫН ХУН ШТАВЫ.

ДЫШТАНЫН ХҮННЕРДЕ ЧҮҮ БОЛУРУЛУ?

Кызылдын Чүдүм кудумчу-ансаанын көдөшини болган Тыва АССР-нин алдарлыг артисти Надежда Краснаян чыгарып көрүкчүлөр маалаар.

Дарта 12 болуу 16 шактарда партияк Ноган театрында шик болуу оюнчү көргүсөк. Бө көжө 20 шакта «Енисей» Кудулура бажымында күсүк бол болур.

ШАМБАЛЫГЫН ХУН ШТАВЫ.

Бөгү республикага булуттуг хун болур. Согу болган барымы районнарга биче чаар. Иякы-буру уламыкымын ханы дүрген секундда 5—10 метр чедер. Агаарын температура барымы районнарга 10—15, өскөлеринге 16—21 градус чылмыр.

Кызылда биче чаар. Хаттын дүрген секундда 7—12 метр чедер. Агаарын температура 15—20 градус чылмыр болур.

КИНО

СЕНТЯБРЬ 17-ДЕ «НАВЫРАЛ»: «Шак мындай оон-аур иякы» 9.30, 11.25, 13.20, 15.15, 17.10, 19.05, 21.00 шактарда.

«ИОНЕР»: Киночымыды № 4 9.30, «Виталин, Машанын болган далай чадаг шерияны дугайында» 10.50, 15.00, 16.30, «Аймыкдыг сүрүшкүн» (2 сө-

«Чадаг кижиге» деп операция

МОСКВА. Бо чылдын сентябрьда «Чадаг кижиге» деп бугүзүшөл операциянын эи баштай чорудар. Оон кол согураалы болза орук ишчилеринин дүрүмдерин пропагандалаары, чадаг кижилерин кудумчуна чорун чораш оларын зарык салганын бедидерин, чурмуни кижилерин болур. Бүгү дүрүмнөр баураар кудумчуну «ажыкларынга» чадаг кижини өөрдөп каары оон чочоачы-биле кады машиналар чорур оруктарга бодуну төдөшкүннери дөш узур харымсалгалы, оон иштинде кеземче зарымсалгалы болганы-биле чууга апарган.

Шимчээшкенин болган чадаг кижилерини аймыл човри организастан чорударына бистин чуртувуста хөй чүүдөрини кылган. Кудумчу бедидерин эртер чег адаа-биле чорур оруктарын, шимчеп чорур транспорту манак эртерининге херекселер орук ортузунда аймыл чок черлерин болган өскө-даа чүүдөрини кылган. ПВУ-2М деп аппараттарын кудумчу бедидеринде улам-на хөй-биле тургузул эселген.

«Чадаг кижиге» деп бугүзүшөл операцияны өскө аякы хөмчөгөлөр мынкан кижиге дугайында салгы салымчылыч, ачаа таваржып болур аймыдан ону чылдырыпче улаан-ган.

ЧУРУКТА: ГАП-нын 4-ку салбарынын инспектору Г. П. Жирекинни чадаг кижилерге кудумчуну кезгеринге дууалат турары.

В. СОЗИНИНН ФТОЗУ,
(СЭТА-нын фотохроникамы).

Редакциянын АДРЕЗИ: ИНАКС 667000

Кызыл, Шетиник-Кравченко кудумчуу, баям № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 2-24-63, редакторун оралкыларынын 2-35-24, 2-31-75, прошагада кылдынына 2-31-75, харымсалгалык секретарынын 2-23-54, партияны амдырал кылдынына 2-37-13, культура кылдынына 2-23-54, колөз аякы-агы кылдынына 2-21-47, үлөтүр кылдынына 2-22-64, чагаа кылдынына 2-41-27, информация база совет тургузат кылдынына 2-20-60, корреспондтарынын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, секретарынын 2-23-35, солун келбей баргада 2-32-75 телефонче долтаар.

Төрөж 16332. Чагыт 315. СОЛУН НЕДЕЛЫДА 6 КАТАПУНЕР